



Aan de leden van de Gemeenteraad

**Bedrijfsvoering
Financiën**

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie

Stein Noij

Telefoon

14 010

E-mail

info@lansingerland.nl

Website

www.lansingerland.nl

Verzenddatum 17 december 2020

Ons kenmerk U20.09236

Uw brief van

Onderwerp **Doorkijk traject Kadernota 2022-2025**

Geachte leden van de raad ,

Via deze brief geven wij u een doorkijk naar het proces van de Kadernota 2022-2025. De totstandkoming van deze kadernota zal niet eenvoudig zijn gezien de grote financiële opgave waar de gemeente Lansingerland voor staat en waar de Provincie ook aan refereert in haar brief over het begrotingstoezicht 2021. Nog steeds bestaat er onzekerheid over de effecten die de Coronacrisis met zich meebrengt, zowel in maatschappelijke zin, als financieel voor onze gemeente. Daarnaast heeft u in verschillende moties, zowel bij de begrotingsbehandeling van vorig jaar als dit jaar, aangegeven specifieke wensen te hebben ten aanzien van de presentatie van (bruikbare) informatie in de P&C-documenten, als ook over het proces hoe het college komt tot de inhoudelijke (financiële) voorstellen aan de raad. Concreet gaat het om de volgende door u aangenomen moties:

- motie M2019-034: 'Planning en Control cyclus'
- motie M2020-013: 'Begroting en keuzes inzichtelijk op 2 A4-tjes'
- motie M2020-014: 'MIP (Meerjarig Investeringsprogramma)'
- motie M2020-017: 'Proces bezuinigingsscenario's 2021 straten voor de kadernota'

Ook staan we stil bij het amendement A2020-020: 'Loonkosten extra fte's'

Wij informeren u in deze brief over de onderwerpen waar u reeds vóór de kadernota nadere informatie over kunt verwachten, hoe en op welk moment u deze informatie tegemoet kunt zien.

Toezichtsbrief provincie begroting 2021

Op 15 december 2020 ontving u de brief van de Provincie Zuid-Holland over het begrotingstoezicht 2021. Als vanzelfsprekend zijn we blij met het oordeel van de provincie dat onze begroting voldoet aan de criteria voor repressief (regulier) toezicht. Dit oordeel is mede te danken aan de eerste begrotingswijziging die tegelijk met de begroting 2021 aan de provincie is aangeboden. In die wijziging hebben we een aantal bestaande bestemmingsreserves omgevormd naar een nieuwe kapitaallastenreserve. Vanwege deze exercitie wijzigde het label van de onttrekkingen aan deze reserves van incidenteel naar structureel. Hierdoor is onze begroting in 2021 structureel sluitend, hetgeen bepalend is geweest voor het oordeel van de provincie. Ondanks de sluitende begroting in 2021

uit de provincie, net als bij veel andere gemeenten, zorgen over het meerjarenperspectief. De meerjarenraming toont vanaf 2022 tekorten voor alle jaren. Vanwege deze structurele tekorten wijzigt de risicokleur van onze gemeente van geel in 2020 naar oranje in 2021. De provincie onderstreept hiermee onze notie dat er voor Lansingerland een stevige opgave ligt om aan de hand van dekkingsmaatregelen en duidelijke keuzes te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief. In deze opgave betrekken wij ook de opmerking van de Provincie t.a.v. het niet indexeren van de lasten en het niet begroten van een eventuele CAO-loonstijging in 2021.

Als bijlage bij deze brief treft u ter informatie nog een presentatie van de VNG aan die is gehouden in de kring van gemeentesecretarissen in de regio. Die presentatie geeft een goede schets van de financiële uitdagingen waar gemeenten voor staan en is voor u nuttige informatie om ook de financiële positie van onze gemeente in het juiste perspectief te plaatsen.

Formatie

Bij de behandeling van de Begroting 2021-2024 is door de raad het amendement A2020-020 met als onderwerp 'Loonkosten extra fte's' aangenomen. Met dit amendement is besloten dat de structurele personeelskosten, behorende bij de uitbreiding van de benodigde 18,45 fte in de geactualiseerde personeelsbegroting 2021, als reeks (ad € 1.450.000) te schrappen en alleen toe te kennen voor 2021. Het schrappen van de structurele component van de formatie-uitbreiding heeft aanzienlijke gevolgen voor de activiteiten die de gemeente uitvoert. Momenteel onderzoeken we de exacte effecten van het amendement.

Lokale lasten

Net als in 2021 staan we ook in 2022 en verdere jaren voor grote financiële uitdagingen. En net als in 2021 zal ook in 2022 de discussie gevoerd moeten worden wat dit betekent voor de lokale lasten van onze gemeente. Zo zullen we onder andere onderzoeken of er in de grondslag voor het OZB-tarief niet-woningen een onderscheid moet blijven tussen gebruikers en eigenaren, of dat we de tarieven gaan samenvoegen. De financiële aspecten daarvan zullen we u in de Kadernota 2022-2025 voorleggen. Het college houdt de optie open om de raad bij die gelegenheid mee te nemen in de financiële aspecten van het al dan niet aanpassen van de OZB-tarieven.

Besparingsmaatregelen 2022-2025

Vanwege de grote financiële uitdagingen waar onze gemeente de komende jaren mee te maken heeft, staan we wederom voor moeilijke keuzes in hoogstwaarschijnlijk een nieuwe reeks aan noodzakelijke besparingen. In de Kadernota 2022-2025 zullen we voorsorteren op mogelijke nieuwe of aanvullende maatregelen. Tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling gaf u te kennen niet gelukkig te zijn met de wijze waarop u bent meegenomen in de afwegingen bij de besparingsmaatregelen. Ook was het voor u in de begroting onvoldoende duidelijk uit welke beleidskeuzes, beleidsintensiveringen en besparingen het college heeft gekozen. In de motie M2020-017 'Proces bezuinigingsscenario's 2021 starten voor de kadernota' is aangegeven dat het huidige meerjarige financiële tekort geen houdbare situatie is. Het is uw controlerende taak om ervoor te zorgen dat er geen financieel tekort meer is. Tevens heeft u de verantwoordelijkheid voor het toekennen van geld aan de diverse gemeentelijke taken. In dit kader schrijft u in motie M2020-017 dat er begin 2021 moet worden gestart met de discussie hoe we de huidige financiële situatie kunnen veranderen en dat daar een extra proces met de raad voor nodig is. Wij geven invulling aan uw opdracht door voor de kadernota een beeldvormende avond te organiseren waarin mogelijke bezuinigingsscenario's en de financiële effecten van andere maatregelen worden gepresenteerd. Dat kan de basis zijn om vervolgens hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Herijking gemeentefonds

Landelijk zijn er diverse ontwikkelingen die impact gaan hebben op het gemeentefonds, de zogenoemde herijking hiervan. Zo onderzoeken Rijk en VNG o.a. de herverdeling van het gemeentefonds. Hierbij wordt gekeken naar verdeelmodellen voor het 'klassieke' deel van de algemene uitkering en modellen voor het sociaal domein. De uitkomsten van deze onderzoeken en de landelijke politieke besluiten op basis van deze onderzoeken leiden tot een herverdeling van middelen tussen de gemeenten. Naast een herverdeling tussen gemeenten vindt ook onderzoek plaats naar de totale omvang van het gemeentefonds (het 'te verdelen' bedrag). Zo stuurde de Minister onlangs een evaluatierapport naar de Kamer over de normering van het totale gemeentefonds, loopt er een onderzoek naar de structurele uitgaven voor de Jeugdhulp en in welke mate hiervoor voldoende geld beschikbaar is in het gemeentefonds en dringt de VNG aan op structurele maatregelen om het totale gemeentefonds groter te maken (bijvoorbeeld door het structureel schrappen van de zogenoemde opschalingskorting).

In de op 7 december 2020 verschenen Kamerbrief over de stand van zaken en vervolg herijking gemeentefonds, geeft de Minister aan dat de besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds bij het volgend kabinet komt te liggen. Dit betekent dat de resultaten van de herijking gemeentefonds pas na de komende Tweede Kamerverkiezingen bekend worden en pas in 2023 voor de gemeenten (financieel) effect sorteren. Het is daarbij overigens niet uitgesloten dat er al eerder dan 2023 tijdelijke aanpassingen worden gedaan. Wij verwachten dat de Meicirculaire 2021 wel nader cijfermatig inzicht zal geven in de korte termijn financiële aspecten die met de Coronacrisis samenhangen. De financiële afrekeningen in het kader van de Jeugdzorg lopen via de gemeentefondssystematiek. Welke bedragen daarbij nu (in afwachting van de uitkomsten van het landelijke onderzoek) als structureel mogen worden aangemerkt wordt nog door ons uitgezocht. Mocht over deze onderwerpen eerder dan bij de kadernota relevante informatie beschikbaar komen, zullen wij dat met u delen.

WMO abonnementstarief

In oktober 2020 bespraken de VNG en de Minister de uitkomsten van de tweede monitorrapportage abonnementstarief WMO. Uit deze rapportage blijkt een sterke groei in het beroep op de WMO, die zich vooral manifesteert in de hogere inkomensgroepen. De kosten van de WMO stijgen daarmee volgens de VNG veel sneller dan voorzien bij de besluitvorming over het tarief. De VNG eist actie van de Minister op dit vlak en wil compensatie via het gemeentefonds. Vooralsnog is de Minister afwijzend t.a.v. deze eis. Niet uit te sluiten valt dat hier de komende maanden ontwikkelingen in gaan plaatsvinden. Ook daarover zal het college de raad zo spoedig mogelijk informeren als daar meer bekend over is.

Meerjarig Investeringsprogramma (MIP)

Bij de recente begrotingsbehandeling is door u de motie M2020-014 'MIP (Meerjarig Investeringsprogramma)' aangenomen. Het MIP maakt onverkort onderdeel uit van de begroting. In de motie geeft u aan dat het voor de fracties ieder jaar redelijk wat onderzoek vergt om de meerjarige investeringen te duiden en te plaatsen in de context waarbinnen deze al eerder zijn goedgekeurd, mede omdat de systematiek van het MIP lastig is te doorgronden. Vanwege de financiële problematiek de komende jaren geeft u aan dat er wellicht andere overwegingen moeten plaatsvinden over eerder genomen beslissingen omtrent investeringen.

Conform uw wens zullen wij in aanloop naar de kadernota een beeldvorming organiseren waarin we de systematiek van het MIP verder uitdiepen en zullen we expliciet ingaan op de verschillende categorieën investeringen, zoals nieuw versus lopend, alsook wenselijk tegenover (technisch) noodzakelijk.

Enecogelden

Tot op heden zijn de Enecogelden onaangeroerd gebleven; daar staat nog steeds ‘een hek omheen’. Ondanks de forse financiële problematiek hebben we de opbrengst van de verkoop Eneco-aandelen niet hoeven in te zetten om tekorten te dekken. Het bedrag van totaal € 137,6 miljoen staat dus nog volledig ter beschikking op de bank. Over de suggesties voor de aanpak van de besteding van de Enecogelden die zijn opgehaald in de ronde van de wethouder Financiën langs de fracties zal het college u op korte termijn separaat informeren. In het proces van de kadernota zal het college zich vervolgens moeten beraden hoe daar verder mee om te gaan. In ieder geval is daar een relatie met de uitwerking van de bestuursopdracht herziening financieringsstructuur (zie onder).

Bestuursopdrachten

In de Begroting 2021-2024 zijn er een aantal maatregelen vastgesteld die hebben geleid tot bestuursopdrachten. Richting de Kadernota 2022-2025 werken wij deze bestuursopdrachten uit. Het gaat hierbij om een tweetal maatregelen die ofwel leiden tot kostenbesparingen, of waarmee we onze inkomsten willen verhogen.

- Herziening financieringsstructuur.

Aan de hand van deze bestuursopdracht komen wij met voorstellen die een verlaging van de schulden tot gevolg hebben. Rentevoordelen als gevolg van het niet herfinancieren van een aantal (grote) aflopende leningen zijn op basis van de liquiditeitsprognose al in de meerjarencijfers van de Begroting 2021 verwerkt. In het geval van het niet herfinancieren speelt het inzetten van de Enecogelden een belangrijke rol. Daarnaast zullen naar verwachting ook voorstellen nodig zijn die leiden tot financieel rendement.

- Verbeteren verdien capaciteit sportaccommodaties.

Door middel van deze bestuursopdracht willen we onze huurinkomsten van de sportaccommodaties verhogen. Deze stijging realiseren we zonder de bestaande huren te verhogen. In de Begroting 2021 is daarvoor een structurele verhoging van € 50.000 opgenomen.

Wij werken deze bestuursopdrachten uit en de resultaten maken onderdeel uit van de komende kadernota.

Leesbaarheid P&C-documenten

De leesbaarheid van de P&C-documenten moet stukken beter, en kan ook stukken beter. In de motie M2019-034 ‘Planning en Control cyclus’ gaf u reeds het belang aan van een goede mate van leesbaarheid en actualiteit van de P&C-documenten. Voor zowel het college als de raad is de P&C-cyclus een essentieel middel om invulling te geven aan taken en verantwoordelijkheden en geeft bovendien inzicht waar onze gemeente financieel en beleidsmatig staat in relatie tot de doelstellingen.

Mede als gevolg van de Coronacrisis is dit traject enige tijd ‘on-hold’ gezet. De door de raad gewenste verbetering en doorontwikkeling van de komende P&C-documenten pakken we opnieuw op. Er valt nog veel terrein te winnen op de kwaliteit van de teksten. De programmateksten en doelstellingen moeten we meer SMART, bondig en concreet formuleren. Ook de kengetallen moeten nog eens kritisch worden getoetst op toegevoegde waarde. En er moet een betere koppeling komen tussen de doelstellingen en de financiële middelen en resultaten.

Het college beraadt zich nog of het raadzaam is om over dit onderwerp een aanvullende afstemming met u te organiseren, temeer er voldoende ‘good practices’ voorhanden zijn. In dat verband noemen wij de publicatie van de Provincie Zuid-Holland: ‘Financiële begrotingen en paragrafen: een verzameling goede voorbeelden’.

Voorts willen we vanaf de Kadernota 2022 ook invulling gaan geven aan motie M2020-013 'Begroting en keuzes inzichtelijk op 2 A4-tjes', waarbij u het college opdraagt om naast het beknopte overzicht van inkomsten en uitgaven van de gemeente op hoofdlijnen, ook een compleet overzicht van beleidskeuzes, beleidsintensiveringen en keuzes tot bezuinigingen in de kadernota en begroting beknopt samen te vatten (1 of 2 a4-tjes). Hoe we deze motie het beste kunnen invullen zullen we in aanloop naar de kadernota in overleg met u afstemmen.

Planning proces Kadernota 2022-2025

In onderstaand schema staat de planning (in weeknummers) van de onderwerpen die in deze brief zijn benoemd richting het opstellen van de kadernota. Ook de weken waarin de Kadernota 2022 bestuurlijk wordt behandeld staan hierin opgenomen.

Week-Jaar	Activiteit
51 - 2020	Raadsbrief Doorkijk proces Kadernota 2022-2025
nmb	Raadsbrief Scenario's formatie
...	Raadsbrieven (<i>afhankelijk van beschikbaarheid informatie</i>): 1. Analyse van het Rijk over de uitgaven Jeugdzorg en de financiële consequenties voor gemeenten 2. Tijdelijke aanpassingen in de aanloop naar de herijking gemeentefonds
...	Uitwisseling met raad (<i>nog af te stemmen met griffie</i>): 1. Beeldvorming Scenario's besparingsmaatregelen 2. Beeldvorming Methodiek MIP 3. <i>Optie</i>: Afstemming Leesbaarheid P&C-documenten
8 t/m 19 - 2021	Ambtelijk opstellen Kadernota 2022-2025
21 en 22 - 2021	Behandeling Kadernota in B&W
24 - 2021	Beeldvorming Kadernota 2022
25 - 2021	Behandeling Kadernota in Commissie AB
27 - 2021	Behandeling Kadernota in Besluitvormende raadsvergadering

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

b.a.



Lucas Vokurka
Secretaris



drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage

1. Presentatie VNG: Overzicht Actualiteiten Gemeentefinanciën (kenmerk T20.15305)